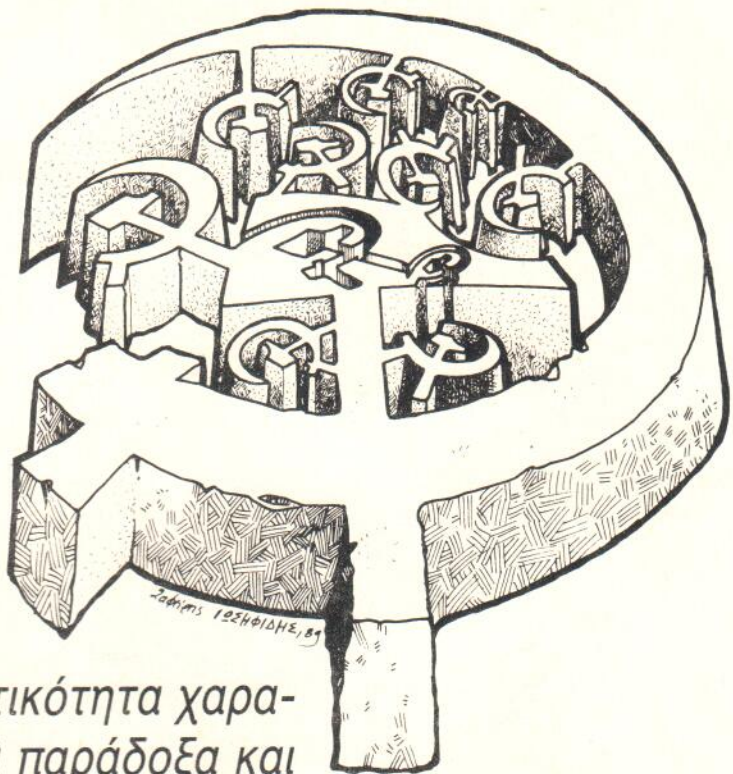

Αριστερά

Από τα αδιέξοδα στη σύγκλιση

του Γιώργου Πανταγιά

Η νέα πολιτική πραγματικότητα χαρακτηρίζεται από πολιτικά παράδοξα και ιδεολογικές αναστροφές. Η νεοσυντηρητική επανάκαμψη και η ανάγκη σύγκλισης των προοδευτικών και αριστερών δυνάμεων είναι σήμερα οι δύο διαζευκτικές πολιτικές προτάσεις

Βαθιές ανακατατάξεις έχει προκαλέσει η μετεκλογική συγκυρία, στο πολιτικό σύστημα της χώρας. Αυτές έχουν ήδη αρχίσει να αποκρυσταλλώνουν τις διαγραφόμενες τάσεις και εξελίξεις που αναδύονται στην πολιτική μας ζωή.

Η αναδιάταξη των πολιτικών δυνάμεων, η ανατροπή των πολιτικών σταθερών που επηρέαζαν και διαμόρφωναν τους όρους της πολιτικής αντιπαράθεσης, η ανάδειξη τρίτου πόλου σε ρυθμιστικό παράγοντα στην πολιτική

ζωή της χώρας και η ρευστότητα των πολιτικών εξελίξεων, συνθέτουν μια νέα πολιτική πραγματικότητα.

Τα προβλήματα που θέτει η νέα πολιτική πραγματικότητα με τα παράδοξά της και τις ιδεολογικές της αναστροφές, έχουν θεμελιώδη σημασία και σημαντικό περιεχόμενο, γιατί αφορούν τόσο τις τακτικές επιλογές και τις στρατηγικές στοχεύσεις των πολιτικών κομμάτων, όσο και τον πολιτικό προσανατολισμό και τις κατευθύνσεις που θα ακολουθήσει η πολιτική μας ζωή.

Δύο διαζευκτικές εκδοχές

Η επανάκαμψη της συντηρητικής παράταξης στην κυβερνητική εξουσία, με την κατάκτηση της περιθώστης αυτοδυναμίας, στις προσεχείς εκλογές και η ανάδειξη προοδευτικής κυβέρνησης, που θα στηρίζεται στην προγραμματική συμφωνία των προοδευτικών και αριστερών δυνάμεων, είναι οι δύο διαζευκτικές πολιτικές εκδοχές για τις άμεσες πολιτικές εξελίξεις. Αυτό αποτελεί κοινό γεωμετρικό τόπο.

Η αδυναμία των μετεκλογικών εξελίξεων να δώσουν μακρόπνοη πολιτική λύση, μετά το σχηματισμό της συγκυβέρνησης από τη Νέα Δημοκρατία και το Συνασπισμό της Αριστεράς, επιβεβαιώνει το διαζευκτικό χαρακτήρα που έχουν οι δύο αυτές εκ-

δοχές. Οι μετεκλογικές εξελίξεις έχουν οξύνει την πολιτική ρευστότητα, έχουν πιστοποιήσει την αδυναμία προγραμματικών συμφωνιών ανάμεσα σε πολιτικές δυνάμεις, που εκφράζουν διαμετρικά αντίθετες κοινωνικές τάξεις και συμφέροντα, έχουν καταδείξει τα όρια αντοχής που μπορεί να έχει η σύζευξη πολιτικών δυνάμεων με διαφορετικές κοινωνικές και ιδεολογικές αναφορές. Τέλος έχουν αναδείξει την αναγκαιότητα προγραμματικών συμφωνιών και επανακαθορισμού των σχέσεων ανάμεσα στις συγγενείς πολιτικές δυνάμεις, με στόχο τη συγκρότηση φερέγγυας εναλλακτικής κυβερνητικής πρότασης από τις προοδευτικές και αριστερές δυνάμεις.

Οι δύο διαζευκτικές πολιτικές εκδοχές, που σήμερα διαγράφονται εντονότερα στον πολιτικό ορίζοντα, οριοθετούν δύο διαφορε-

τικά κοινωνικά ρεύματα, εκφράζουν δύο διαφορετικές πολιτικές προοπτικές, προβάλλουν δύο διαφορετικές στρατηγικές προτάσεις κοινωνικού μετασχηματισμού. Η πρώτη είναι η νεοσυντηρητική πρόταση, που αποτελεί τη νέα στρατηγική πρόταση, των δυνάμεων του κεφαλαίου, μετά την κρίση του Κεϋσιανού κράτους. Δεύτερη στρατηγική πρόταση κοινωνικού μετασχηματισμού είναι η σοσιαλιστική και εκσυγχρονιστική. Επιδιώκει τη διεύρυνση των κοινωνικών κατακτήσεων των εργαζομένων, αποκρούοντας τις κοινωνικές αναδιαρθρώσεις και την εφιαλτική κοινωνία 2/3, που προσπαθούν να επιβάλλουν οι συντηρητικές δυνάμεις. Η πρόταση αυτή διατηρεί ανοιχτούς τους ορίζοντες της σοσιαλιστικής μετεξέλιξης της κοινωνίας μας.

Ο νεοσυντηρισμός οδηγεί σε

κατάσταση οπισθοδρόμησης και γι' αυτό αποτελεί ανασχετικό παράγοντα για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό της σύγχρονης κοινωνίας. Η επέλαση του νεοσυντηρητισμού στην κυβερνητική εξουσία προκαλεί βαθιές κοινωνικές αναδιαρθρώσεις και επανασυγκροτεί τις αστικές σχέσεις εξουσίας, προς όφελος των κοινωνικών δυνάμεων του κεφαλαίου. Οι κοινωνικές μεταρρυθμίσεις και το κράτος πρόνοιας, που αποτελούν κατακτήσεις όλων των εργαζομένων στους σύγχρονους κοινωνικούς σχηματισμούς, θα είναι τα μεγάλα θύματα της νεοσυντηρητικής πολιτικής. Το παράδειγμα του θατσερισμού στη Μ. Βρετανία, έμπρακτα επιβεβαιώνει τον πιο πάνω ισχυρισμό.

Η επανάκαμψη της Νεοσυντηρητικής παράταξης

Οι συντηρητικές πολιτικές δυνάμεις τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Ελλάδα, προσπαθούν με μεθοδικότητα και προσαρμοστικότητα στα νέα δεδομένα να προετοιμάσουν το έδαφος για την ιδεολογική και πολιτική τους ηγεμονία. Η πολιτική νίκη της Νέας Δημοκρατίας στις εκλογές του Ιουνίου και οι ευνοϊκές γι' αυτήν μετεκλογικές εξελίξεις, διαμορφώνουν τις προϋποθέσεις για την κατάκτηση της κυβερνητικής αυτοδυναμίας στις επερχόμενες εκλογές. Η εκλογική και μετεκλογική υπεροχή της Νέας Δημοκρατίας αναμφίβολα την έχει αναδείξει σε βασικό πρωταγωνιστή των πολιτικών ε-

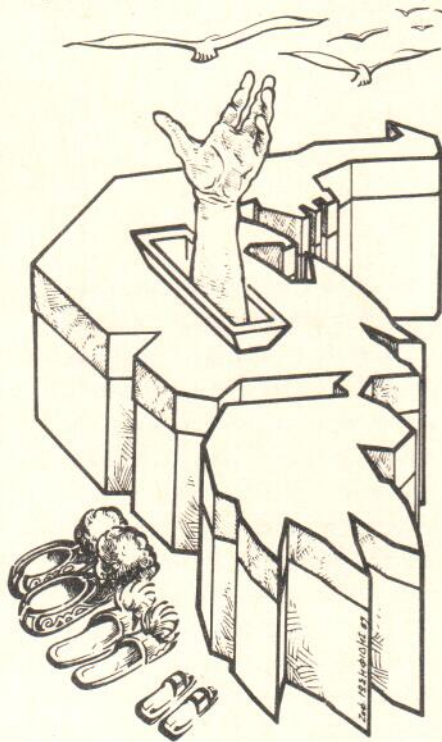
ξελίξεων. Η επανάκαμψη της συντηρητικής παράταξης, στην κυβερνητική εξουσία, θα σημαίνει την επικράτηση στη χώρα μας ενός νέου τύπου αυταρχισμού, θα συμβάλλει στην αναίρεση των κοινωνικών κατακτήσεων και θα επικυρώσει την πολιτική και ιδεολογική επικράτηση του νεοσυντηρητισμού στη χώρα μας για πολλά χρόνια.

Βέβαια, το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας, ο πολιτικός εκφραστής των συντηρητικών δυνάμεων στη χώρα μας στη διάρκεια του προεκλογικού αγώνα, αλλά και στις μετεκλογικές συνθήκες, απέφυγε τη στήριξη και προβολή των νεοφιλελεύθερων προγραμματικών θέσεων και συντηρητικών κατευθύνσεών του. Βασικός στόχος της Νέας Δημοκρατίας ήταν και είναι η ανάδειξη των σκανδάλων σε προνομιακό πεδίο μιας απολίτικης και μισαλλόδοξης αντιπαράθεσης. Αυτό όμως, δεν ακυρώνει τη νεοσυντηρητική πολιτική της και το νεοφιλελεύθερο πρόγραμμά της. Η συντηρητική παράταξη γνωρίζοντας το βαθύ αντιλαϊκό χαρακτήρα που χαρακτηρίζει τη νεοφιλελεύθερη πρότασή της προσπαθεί να την υποβαθμίσει, αναδεικνύοντας την «κάθαρση», τη «συμφιλίωση» και τη «δημοκρατική νομιμότητα» σε κυρίαρχα προβλήματα στην πολιτική της αντιπαράθεση.

Οι ανακολουθίες της Αριστεράς

Η συντηρητική παράταξη στα σχέδια της αυτά έχει εγκλωβίσει και αυτοπαγιδεύσει τις δυνάμεις του Συνασπισμού της Αριστεράς. Αυτό τη βοηθά να αναγορευτεί σε θεματοφύλακα των δημοκρατικών θεσμών, της

ηθικής και πολιτικής αναγέννησης. Η τακτική αυτή δίνει στη Νέα Δημοκρατία τη δυνατότητα να εξασφαλίσει πιστοποιητικά «δημοκρατικότητας» και να προετοιμάσει το έδαφος για την επανάκαμψή της, αυτοδύναμα πλέον στη διακυβέρνησή της χώρας. Η σύμπραξη του Συνασπισμού της Αριστεράς στα σχέδια της Νέας Δημοκρατίας, δεν είναι ανεξάρτητη από τις προσπάθειες που καταβάλλει ο Συνασπισμός για την ιδιοποίηση των κοινωνικών δυνάμεων που το ΠΑΣΟΚ εκφράζει και το «διαμελισμό των ιματίων του».

Όμως ο πολιτικός ακρωτηριασμός ενός πολυδύναμου κοινωνικού και πολιτικού ρεύματος, που το ΠΑΣΟΚ εκφράζει, δεν κατακτιέται, με τις επιλογές που ακολουθούν η συντηρητική παράταξη και ο Συνασπισμός της Αριστεράς. Οι επιλογές αυτές οδηγούν σε αζιζέοδα και σε αυτοπαγιδεύσεις. Γιατί το ΠΑΣΟΚ ανεξάρτητα από τις πολιτικές του ανεπάρκειες και

δομικές του αδυναμίες, έκφρασε και εκφράζει ένα πολυδύναμο κοινωνικο-πολιτικό ρεύμα στην ελληνική κοινωνία. Γιατί η κοινωνική δυναμική που το ανέδειξε σε κυρίαρχο πολιτικό ρεύμα βρισκόταν έξω από την τροχιά και τα όρια ανοχής του καπιταλιστικού συστήματος.

Το εκχείρημα της ιδιοποίησης των κοινωνικών δυνάμεων που το ΠΑΣΟΚ εκφράζει και της πολιτικής λεηλάτησής του αντί να προκαλεί ρήγματα ανάμεσα στις γραμμές του, δημιουργεί τάσεις αντισυσπείρωσης. Ο Συνασπισμός της Αριστεράς πλανάται να πιστεύει ότι η κυβερνητική συνεργασία με τη συντηρητική παράταξη θα τον αναδείξει σε κυρίαρχη πολιτική δύναμη. Για το μόνο που μπορεί, με σιγουριά να πιστεύει είναι η συμβολή του στην ηθική νομιμοποίηση της Νέας Δημοκρατίας.

Η μεταϊδεολογία της Αριστεράς

Η προσπάθεια υπέρβασης των δύο ιστορικών, κοινωνικών και πολιτικών διαζευκτικών προτάσεων, που εκπροσωπούν αντίπαλα πολιτικά και κοινωνικά ρεύματα, οδηγεί το Συνασπισμό στις άγονες για την Αριστερά περιπλανήσεις της μεταϊδεολογίας.

Ο εξοβελισμός των ιδεολογικών στοιχείων, η άρνηση των κοινωνικών αναφορών, η υιοθέτηση του πολιτικού ρεαλισμού και η αποδοχή της διαχειριστικής λογικής στην πολιτική πράξη, έχουν οδηγήσει τις δυνάμεις του Συνασπισμού στην πλήρη αποϊδεολογικοποίησή τους. Ο Συνασπισμός της Αριστεράς έχει υποκαταστήσει την ανάγκη ηθικοποίησης της πολιτικής και ανάδειξής της σε ηθική

πράξη, με την πολιτικοποίηση της ηθικής και την αποϊδεολογικοποίησή του.

Η πρακτική αυτή δεν μπορεί να χαρακτηριστεί αριστερή και προοδευτική, γιατί υποβαθμίζει το ουσιαστικό περιεχόμενο της πολιτικής, γιατί διαχωρίζει τα προβλήματα που δημιουργούνται στη πολιτική ζωή, από τις κοινωνικές συνιστώσες τους. Το τελικό αποτέλεσμα της τακτικής αυτής, είναι η απονεύρωση του κοινωνικού οραματισμού και η εγκατάλειψη της κοινωνικής ουτοπίας, που πρέπει να διαπερνά την πολιτική, την πρακτική, τον προσανατολισμό και τη φυσιογνωμία της Αριστεράς.

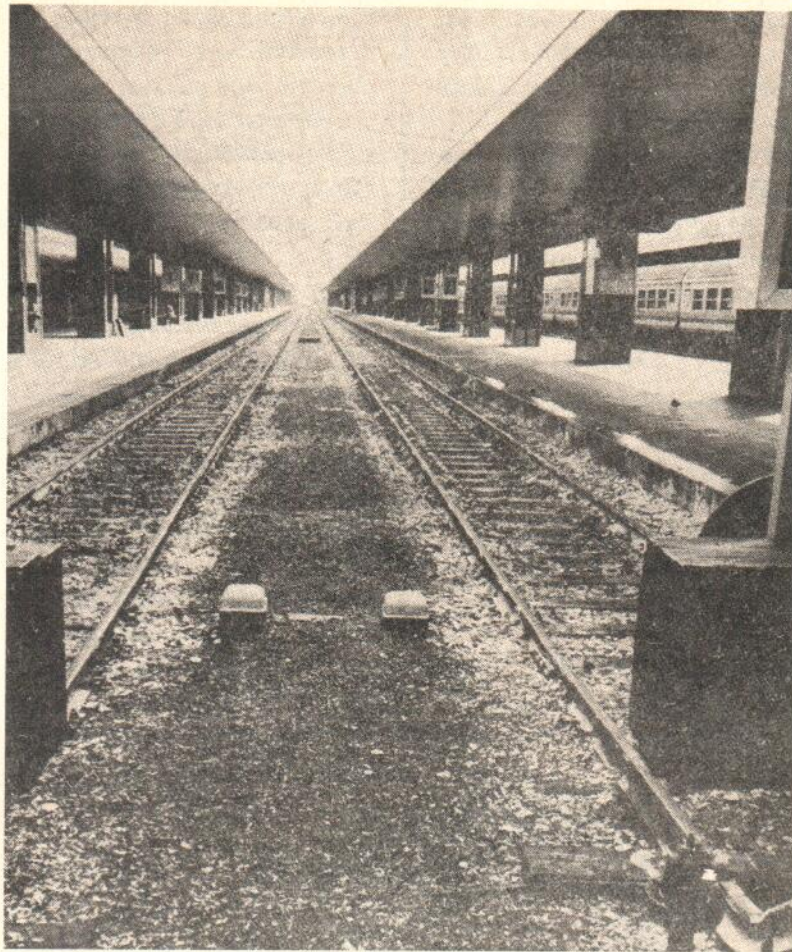
Η κρίση της Αριστεράς

Η αποϊδεολογικοποίηση της Αριστεράς, αποτελεί σήμερα την κορυφαία έκφραση της ιδεολογικής, πολιτικής και στρατηγικής κρίσης που αντιμετωπίζουν οι δυνάμεις της Αριστεράς.

Τα φαινόμενα της κρίσης που χαρακτηρίζουν την Αριστερά, διαπερνούν όλους τους αρμούς της πολιτικής και κοινωνικής διαπάλης. Γι' αυτό η κρίση δεν είναι ούτε συγκυριακή ούτε είναι ανεξάρτητη από τις κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις. Είναι κρίση:

- Πολιτικού προσανατολισμού και κοινωνικής εκπροσώπησης.
- Πολιτικών υποκειμένων και φυσιογνωμίας.
- Μορφών πολιτικής και κοινωνικής διαπάλης.
- Ιδεολογικής ταυτότητας και πολιτικού λόγου.

Ο Συνασπισμός της Αριστεράς με την καθημερινή του πολιτική πρακτική, επιβεβαιώνει την έλλειψη πολιτικού προσανατολισμού, την απουσία κοινής πολιτικής συμφωνίας, ανάμεσα

στις δυνάμεις που τον συγκροτούν, την αναντιστοιχία πολιτικών στόχων και ιδεολογικών διακυρήξεων, την αδυναμία του να αναδείξει μια νέα στρατηγική πρόταση και ένα νέο πολιτικο-κοινωνικό σχέδιο εξουσίας των αριστερών και προοδευτικών δυνάμεων. Οι δυνάμεις της Αριστεράς σήμερα είναι εγκλωβισμένες ανάμεσα στην αντίφαση που δημιουργεί αφ' ενός η ανάγκη μιας ολοκληρωμένης πρότασης κοινωνικού μετασχηματισμού των δυνάμεων της Αριστεράς και αφ' ετέρου η υποταγή τους στις ελκυστικές προτάσεις διαχείρισης.

Οι όροι υπέρβασής της

Οι δυνάμεις που συγκροτούν το Συνασπισμό της Αριστε-

ράς, αν θέλουν να παραμείνουν δυνάμεις κοινωνικής αλλαγής και αν θέλουν να είναι οι φορείς του κοινωνικού, πολιτικού και θεσμικού εκσυγχρονισμού της χώρας μας πρέπει άμεσα να προχωρήσουν.

- Στον επαναπροσδιορισμό της πολιτικής τους γραμμής και προσανατολισμού. Αν η Αριστερά θέλει να ορίζεται με βάση τις τακτικές, κοινωνικές, ιδεολογικές και ιστορικές της συνιστώσες, πρέπει σε κάθε της πολιτική δραστηριότητα να αναδεικνύει τις δύο διαζευκτικές στρατηγικές προτάσεις κοινωνικού μετασχηματισμού.

- Στην επαναδιατύπωση της προγραμματικής τους πρότασης. Τα προβλήματα που αναδύονται στη σημερινή κοινωνική πραγμα-

τικότητα απαιτούν λύσεις στα πλαίσια προγραμματικών συγκλήσεων και ευρύτερων πολιτικών συμφωνιών.

• Στην ανασύνθεση των σχέσεων τους με όλες τις προοδευτικές και αριστερές δυνάμεις. Ο Συνασπισμός της Αριστεράς δεν μπορεί να διεκδικεί την αυθεντία της αριστερής δύναμης. Δεν είναι ούτε η μόνη ούτε η μοναδική συνιστώσα της Αριστεράς στην Ελλάδα.

Η σύγκλιση των Αριστερών δυνάμεων

Ο Συνασπισμός της Αριστεράς οφείλει να έχει ανοιχτό το μέτωπο της πολιτικής αν-

τιπαράθεσης με τις δυνάμεις που εκπροσωπούν το νεοσυντηρητισμό στη χώρα μας.

Οφείλει να συνδιαλλαγεί με τις κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις, που υπάρχουν στον ευρύτερο προοδευτικό και αριστερό χώρο.

Η κατάκτηση φερέγγυας και αξιόπιστης εναλλακτικής πρότασης εξουσίας των προοδευτικών δυνάμεων και η ανάδειξη της κοινωνικής πλειοψηφίας των προοδευτικών δυνάμεων, προϋποθέτουν τη σύγκλιση και συνδιαλλαγή των κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων του ευρύτερου προοδευτικού και αριστερού χώρου σε πολιτική πλειοψηφία.

Το ΠΑΣΟΚ παρά τις πολιτικές του ανακολουθίες και δομικές του ανεπαρκείες, είναι κοινω-

νική και πολιτική δύναμη του προοδευτικού και αριστερού χώρου.

Η πολιτική προσέγγιση ανάμεσα στις δυνάμεις του Συνασπισμού της Αριστεράς του ΠΑΣΟΚ είναι κοινωνικά επιβεβλημένη και πολιτικά αναγκαία.

Το ρήγμα που έχει δημιουργηθεί μεταξύ αυτών των δυνάμεων, πρέπει και μπορεί να ξεπεραστεί. Η υπέρβασή του είναι εφικτή αφού στις αμοιβαίες προσπάθειές τους επικράτησαν η πολιτική νηφαλιότητα και αξιοπιστία.

Ο κόσμος της Αριστεράς παραμένει σταθερός στην ανάγκη και στην προοπτική της σύγκλισης όλων των αριστερών και προοδευτικών δυνάμεων. Γιατί έχει ιστορική μνήμη, πολιτική γνώση και κοινωνική αυτογνωσία. Γιατί, γνωρίζει ότι η προοπτική της Αριστεράς στην Ελλάδα, αλλά και στην Ευρώπη είναι συνυφασμένη με τη σύγκλιση των δυνάμεών της, με την ανανέωση του πολιτικού της λόγου και την επαναδιατύπωση της πρότασης. Γιατί γνωρίζει ότι όλες οι συνιστώσες της ευρύτερης Αριστεράς μπορούν να υπερβούν τις αρνητικές τους καταβολές και τα προβλήματα του παρελθόντος.

Οι δυνάμεις της Αριστεράς, τότε μόνο θα μπορέσουν να αποκτήσουν φερέγγυο πολιτικό λόγο και πρόταση, θα μπορέσουν να βρουν διαύλους επικοινωνίας, θα μπορέσουν να αποκρούσουν αποτελεσματικά τις προσπάθειες της νεοσυντηρητικής επανάκαμψης και να κρατήσουν ανοιχτές τις προοπτικές των αριστερών και προοδευτικών δυνάμεων.

